

Forslag

til

Arvelov for Grønland.

(Vedtaget af folketinget ved 3. behandling den 12. maj 1964.*)

Kapitel 1.

Slægtninges arveret.

§ 1. En arveladers nærmeste slægtsarvinger er hans børn. Børnene arver lige.

Stk. 2. Er et barn død, træder dets børn i dets sted og arver indbyrdes lige. På tilsvarende måde arver fjernere livsarvinger.

§ 2. Har arveladeren ikke efterladt sig børn eller andre livsarvinger, arver hans forældre. Forældrene arver lige.

Stk. 2. Er en af forældrene død, træder hans livsarvinger i hans sted på samme måde som bestemt i § 1, stk. 2. Er der ingen livsarvinger efter ham, arver den anden af forældrene eller dennes livsarvinger alene.

§ 3. Er der ingen arvinger efter § 1 eller § 2, arver afdødes bedsteforældre. Halvdelen af arven tilfalder bedsteforældrene på fædrene og halvdelen bedsteforældrene på mødrene side.

Stk. 2. Er en af bedsteforældrene død, træder hans børn, men ikke fjernere livsarvinger, i hans sted.

Stk. 3. Mellem fædrene eller mødrene arvinger indbyrdes deles arven som fastsat i § 2. Er der kun arvinger på fædrene eller mødrene side, arver disse alene.

§ 4. Adoption begrunder samme arveretlige stilling som virkeligt slægtskab, medmindre andet følger af reglerne i adoptionslovgivningen.

Stk. 2. Slægtskab mellem fader og barn uden for ægteskab begrunder kun arveret, såfremt faderskab er fastslået i overensstemmelse med lov nr. 197 af 16. juni 1962

for Grønland om børns retsstilling eller tilsvarende lovgivning uden for Grønland.

§ 5. Arveret tilkommer den, som lever ved arveladerens død, eller som er avlet forinden og senere bliver levende født.

Stk. 2. Er to, som havde arveret efter hinanden, døde, uden at det vides, hvem der er død først, anses den ene ikke for at have overlevet den anden.

Kapitel 2.

Ægtefælles arveret og uskiftet bo.

§ 6. Arveladerens ægtefælle arver en tredjedel af hans ejendele, når han har efterladt sig livsarvinger, jfr. dog § 8, stk. 1, 2. punktum.

Stk. 2. Efterlader arveladeren sig ikke livsarvinger, arver ægtefællen alene.

Stk. 3. Dør den længstlevende ægtefælle uden at have indgået nyt ægteskab og uden at efterlade sig livsarvinger, deles boet efter ham med halvdelen til hver ægtefælles arvinger. Er der ved den længstlevende ægtefælles død kun arvinger efter en af ægtefællerne, arver de det hele. Disse bestemmelser er ikke til hinder for, at den længstlevende ægtefælle ved testamentet kan råde over hele boet.

Stk. 4. Ægtefælles indbyrdes arveret bortfalder ved separation og skilsmisse.

§ 7. Efter den ene ægtefælles død er den anden ægtefælle berettiget til at hensidde i uskiftet bo med deres fælles livsarvinger.

Stk. 2. Har afdøde efterladt sig særlige livsarvinger, der er umyndige, kan skifteretten tillade ægtefællen at hensidde i

uskiftet bo med dem, såfremt værgen samtykker og retten under hensyn til arvingernes tarv og ægtefællens forhold finder det forsvarligt. Er afdødes særlige livsarvinger myndige, kan udlevering af boet til hensidde i uskiftet bo kun ske med deres samtykke.

Stk. 3. Udleveres boet til hensidde i uskiftet bo med afdødes mindreårige sørbørn, overtager ægtefællen afdødes forsørgelsespligt over for dem.

Stk. 4. Boet skiftes:

- 1) når ægtefællen ønsker det,
- 2) når ægtefællen indgår nyt ægteskab,
- 3) når ægtefællen misbruger sin rådighed over boet og en arving forlanger sin lod udskiftet.

Stk. 5. Stedbarn kan forlange sin lod udskiftet, når det bliver myndigt.

§ 8. Har en ægtefælle hensiddet i uskiftet bo, arver livsarvingerne efter den førstafdøde kun denne, såfremt de overlever den længstlevende ægtefælle, eller de lever på det tidspunkt, da skiftet begæres. Ved skifte efter den længstlevende ægtefælles død beregnes der ikke arv efter førstafdøde til den længstlevende ægtefælle.

Stk. 2. Mellem førstafdødes arvinger fordeles arven efter arveforholdene ved den længstlevende ægtefælles død eller på det tidspunkt, da skiftet begæres. Er der ved den længstlevende ægtefælles død ingen arvinger efter ham, tilfalder hele boet førstafdødes livsarvinger.

Kapitel 3.

Tvangsarv.

§ 9. Halvdelen af den arvelod, som tilkommer arveladerens livsarvinger og ægtefælle, er tvangsarv, hvorover arvelader ikke kan råde ved testamente.

Stk. 2. En arvelader kan dog ved testamente give en livsarving fortrinsret til at få sin arv udlagt i bestemte ejendele. Ægtefællens ret efter § 33 berøres ikke heraf.

Stk. 3. En ægtefælle kan kun med den anden ægtefælles samtykke testere over følgende ejendele, hvis disse er omfattet af formuefællesskab:

- 1) fast ejendom, der tjener til familiens bolig, eller hvortil ægtefællernes eller den anden ægtefælles erhvervsvirksomhed er knyttet,

- 2) indbo i det fælles hjem,
- 3) den anden ægtefælles arbejdsredskaber.

Kapitel 4.

Udelukkelse af arveret.

§ 10. Når en person har begået en forsættelig overtrædelse af kriminalloven, som har medført en andens død, kan det ved dom bestemmes, at han fortaber retten til at få arv, der var afhængig af den dræbtes død, og at hans arv efter en anden person ikke må forøges som følge af lovovertrædelsen.

Stk. 2. Den, der har forsøgt at dræbe en slægtning i opstigende linje, øvet vold mod eller groft fornærmet ham eller truet ham på strafbar måde, kan efter den forurettedes begæring fradømmes retten til arv efter ham.

Stk. 3. Afgørelse i henhold til stk. 1 og 2 kan træffes under den kriminelle sag eller under en særlig sag.

Stk. 4. Den fradømte arveret kan helt eller delvis tilbagegives den dømte ved testamente.

Stk. 5. Faderen eller hans slægtninge tager ikke arv efter barn uden for ægteskab, såfremt faderen ved avlingen af barnet har begået et forhold, for hvilket han ved dom er kendt skyldig efter kriminallovens §§ 51-54.

Kapitel 5.

Testamente.

§ 11. Den, der er fyldt 18 år eller har indgået ægteskab, kan ved testamente råde over sine ejendele.

Stk. 2. En arvelader kan forpligte sig til ikke at oprette eller genkalde testamente. Erklæringen skal afgives under iagttagelse af reglerne om oprettelse af testamente. Er arveladeren umyndig, kræves værgens og overøvrighedens samtykke.

§ 12. Testamente kan ikke oprettes af den, som på grund af sindssygdom, åndssvaghed, forbigående sindsforvirring eller lignende tilstand mangler evnen til fornuftmæssigt at råde over sine ejendele.

§ 13. Testamente oprettes skriftligt og underskrives eller vedkendes for en kredsdommer, for en af landsdommeren godkendt kommunefoged eller for to vidner.

§ 14. Landsdommeren fører tilsyn med notarialforretningerne og giver nærmere regler om fremgangsmåden ved oprettelse af testamente for en af de i § 13 nævnte myndigheder.

§ 15. Ved oprettelse af testamente for vidner skal testators underskrift eller vedkendelse ske i samtidig nærværelse af vidnerne, som straks skal skrive deres navne på testamentet.

Stk. 2. Vidnerne skal være til stede som testamentsvidner efter testators ønske, og de skal have kendskab til, at det er oprettelsen af et testamente, de bevidner.

§ 16. Vidnerne skal være fyldt 18 år. De må ikke på grund af sindssygdom, åndssvagheit, forbigående sindsvirring eller lignende tilstand mangle forståelse af vidnebekræftelsens betydning.

Stk. 2. En person kan ikke være testamentsvidne, såfremt testamentet indeholder bestemmelser til fordel for ham, hans ægtefælle, forlovede, beslægtede eller besvogrede i op- eller nedstigende linje eller hans søskende eller for personer eller institutioner, til hvilke han ved testamentets oprettelse har en sådan tilknytning, at han har haft særlig interesse i begunstigelsen. Dette gælder dog ikke, hvis begunstigelsen er ringe og har rimelig grund.

§ 17. Vidnerne bør i deres påtegning på testamentet angive

- 1) deres stilling og bopæl,
- 2) tid og sted for underskriften,
- 3) om de ved testators underskrift eller vedkendelse af testamentet har været samtidigt til stede efter testators ønske,
- 4) om testator var i stand til fornuftmæssigt at oprette testamente, samt
- 5) andre omstændigheder, som kan være af betydning for testamentets gyldighed.

§ 18. Den, der på grund af sygdom eller andet nødstillfælde er forhindret i at oprette testamente i overensstemmelse med foranstående regler, kan mundtligt meddele sit testamente i samtidig nærværelse af to vidner eller oprette testamente uden vidner ved et egenhændigt skrevet og underskrevet dokument.

Stk. 2. Ved oprettelse af et mundtligt testamente finder bestemmelserne i § 15, stk. 2, § 16, stk. 1, 2. punktum, og stk. 2, samt § 17 anvendelse. Vidnerne skal snarest muligt nedskrive testamentet og underskrive det således oprettede dokument.

Stk. 3. Et i medfør af stk. 1 oprettet testamente bortfalder, når der i 3 måneder ikke har været nogen hindring for at oprette testamente i overensstemmelse med § 13.

§ 19. Indsigelse mod et testamente, der ikke opfylder formforskrifterne i § 13, jfr. §§ 15 og 16, eller § 18, eller mod dets gyldighed i øvrigt kan rejses af enhver, som vil arve, hvis testamentet erklæres ugyldigt.

Stk. 2. Er et testamente oprettet for en kredsdommer eller for en af landsdommeren godkendt kommunefoged, skal hans attestation på testamentet anses som bevis for de af denne omfattede forhold, medmindre særlige omstændigheder giver grund til at betvivle påtegningens rigtighed.

Stk. 3. Hvis der rejses indsigelse mod gyldigheden af et for vidner oprettet testamente, skal den, der vil påberåbe sig testamentet, ved førelse af testamentsvidnerne eller på anden måde godtgøre, at testamentet er gyldigt oprettet.

Stk. 4. Har vidnerne i påtegningen attesteret, at der ved oprettelsen er forholdt i overensstemmelse med § 15, skal dette anses for godtgjort, medmindre særlige omstændigheder giver grund til at betvivle påtegningens rigtighed.

Kapitel 6.

Andre bestemmelser.

§ 20. Arv, som ikke er tvangsarv, kan båndlægges ved testamente.

Stk. 2. Om tvangsarv, som tilfalder en livsarving, kan det ved testamente bestemmes, at den skal båndlægges, når arveladeren finder dette stemmende med arvingens tarv. Landsdommeren kan på begæring tilside sætte bestemmelsen om båndlæggelse, såfremt arvingen godtgør, at han er i stand til på forsvarlig måde at råde over arven på egen hånd. Båndlæggelsen kan dog ikke opheves for tiden før arvingens fyldte 25. år.

Stk. 3. Justitsministeren eller den, han bemyndiger dertil, kan tillade, at der sker frigivelse af båndlagt arv, når det er en velfærdssag for arvingen.

Stk. 4. Skal arvingen yde erstatning eller godtgørelse i anledning af en af ham forsætligt eller uagtsomt forvoldt skade på person eller gods, kan det ved dom bestemmes, at båndlæggelsen ikke skal være til hinder for, at beløbet udredes af de båndlagte midler.

Stk. 5. Båndlagt arv indgår ikke i formuefællesskab mellem ægtefæller, medmindre dette er bestemt ved testamente. Dette gælder, selv om bestemmelsen om båndlæggelse tilsidesættes i medfør af stk. 2.

§ 21. En arving kan ikke sælge, pantsætte eller på anden måde overdrage den arv, han har i vente; i denne kan der heller ikke søges fyldestgørelse af arvingens kreditorer.

§ 22. En arving kan over for arveladeren mod eller uden vederlag give afkald på sin arveret. Afkaldet har også virkning for udstederens livsarvinger, medmindre disses arveret er forbeholdt.

Stk. 2. Afkald kan på samme måde gives over for arveladerens ægtefælle, når denne hensidder i uskiftet bo.

§ 23. En fader eller moder, der har ydet sit barn en efter forholdene betydelig forstrækning til videre uddannelse efter dets 21. år, stiftelse af eget hjem, begyndelse af selvstændig virksomhed eller tilsvarende formål, kan skriftligt bestemme, at forstrækningen skal betragtes som et arveforskuud, medmindre andet er aftalt eller følger af omstændighederne.

Stk. 2. Det samme gælder om forstrækninger, som bedsteforældre har ydet et barnebarn efter barnets død.

Stk. 3. En bestemmelse om afkortning kan helt eller delvis tilsidesættes, hvis den åbenbart foruretter barnet.

§ 24. Lovens regler om testamente finder tilsvarende anvendelse på gaveløfter, der ikke kan gøres gældende, så længe giveren lever, og gaver, der gives på hans dødsleje.

§ 25. Er der ingen arvinger efter loven eller testamente, tilfalder afdødes ejendele staten. Dog kan ministeren for Grønland efter indhentet udtalelse fra kredsdommeren afstå arven til personer, som har stået af-døde nær.

Kapitel 7.

Boer i almindelighed.

§ 26. Når nogen afgår ved døden, skal afdødes nærmeste meddele dødsfaldet til kommunefogden for den plads, hvor afdøde hørte hjemme. Ved første lejlighed anmelder kommunefogden dødsfaldet til kredsdommeren med oplysning om afdødes fulde navn og alder. Såfremt afdøde efterlader sig noget af værdi, skal anmeldelsen ledsages af en fortegnelse over efterladenskaberne og disses værdi samt en angivelse af, hvem afdødes arvinger må antages at være, og om afdøde måtte have truffet bestemmelser med hensyn til sine efterladenskaber.

§ 27. Dødsboet kan, medmindre arveladeren har truffet anden bestemmelse, overtages af arvingerne til privat skifte, såfremt de alle er enige herom og er myndige. Arvingerne påtager sig derved tilsvaret for afdødes gæld.

Stk. 2. Begæring om overtagelse af boet til privat skifte skal fremsættes over for kredsdommeren inden for rimelig tid.

Stk. 3. Senest 6 måneder efter boets overtagelse skal arvingerne give indberetning til kredsdommeren om, hvorledes delingen er foretaget. Under særlige omstændigheder kan der dog indrømmes udsættelse hermed.

Stk. 4. Ingen udbetaling eller udlevering af ting må finde sted fra et under privat skifte stående bo, forinden kredsdommerens tilladelse foreligger.

§ 28. Såfremt betingelserne for privat skifte ikke er til stede, finder offentligt skifte sted.

§ 29. Under offentligt skifte og i tilfælde af privat skifte eller overtagelse af et bo til hensidder i uskiftet bo kan der enten efter kredsdommerens bestemmelse eller efter begæring af en arving eller ægtefælle finde indkaldelse sted af afdødes kreditorer.

Stk. 2. Sådan indkaldelse sker ved kredsdommerens foranstaltning i Atuagagdlit/Grønlandsposten og eventuelt tillige på anden måde efter kredsdommerens bestemmelse med en frist af mindst 6 måneder og skal indeholde en opfordring til afdødes kreditorer om at gøre anmeldelse til kredsdommeren under deres fordringers fortabelse.

§ 30. Sager angående skifte af dødsboer henhører under grønlandsk domstol, såfremt afdøde ved sin død havde bopæl i Grønland.

Stk. 2. Landsdommeren kan, når en af arvingerne begærer det og omstændighederne i øvrigt taler derfor, bestemme, at bobehandling skal foregå ved en skifteret i Danmark. I så fald skal der dog før oversendelsen ske registrering af afdødes i Grønland beroende ejendele.

§ 31. Kredsdommeren træffer uden medvirken af domsmændene bestemmelse i alle spørgsmål under bobehandlingen, medmindre der er tvist mellem arvingerne, i hvilket tilfælde afgørelsen træffes af den samlede ret under en civil retssag.

Stk. 2. Stævningen udfærdiges da af kredsdommeren på grundlag af de af kommunefogden meddelte oplysninger og foranlediges forkyndt for arvingerne.

§ 32. Arveladerens barn har ret til, såfremt det er nødvendigt for at sikre det passende underhold og uddannelse til dets 21. år, forlods at få udlagt et efter forholdene afpasset beløb. Ved fastsættelsen af beløbet kan der tages hensyn til, hvilke udgifter arveladeren har afholdt til andre børns uddannelse.

Stk. 2. Forlodsretten kan ikke indskrænkes ved testamente. Den går forud for anden arv, men fyldestgøres kun af tvangsarv, såfremt boets midler ikke i øvrigt strækker til. Forlodsretten går ikke forud for ægtefællens rettigheder i medfør af § 33.

Stk. 3. Har flere børn forlodsret, og kan boet ikke udrede det samlede beløb, bestemmer skifteretten under hensyn til børnenes behov og forholdene i øvrigt, hvor meget der forlods skal tillægges ét eller flere af børnene.

Stk. 4. Skal der i et bo både fyldestgøres forlodsret og krav på bidrag i henhold til § 22 i lov for Grønland om børns retsstilling og § 26, stk. 2, i lov nr. 131 af 7. maj 1937 om børn uden for ægteskab, finder bestemmelsen i stk. 3 tilsvarende anvendelse.

Stk. 5. Skifteretten skal påse, at forlodsret gøres gældende i boet.

§ 33. Den efterlevende ægtefælle har ret til uden afkortning i hans andel i boet at udtage genstande, som udelukkende tjener

til hans personlige brug, for så vidt deres værdi ikke står i misforhold til ægtefællernes formueforhold.

Stk. 2. Den efterlevende ægtefælle har endvidere ret til forlods at udtage genstande, der er erhvervet til børnenes brug.

Stk. 3. Den efterlevende ægtefælle er derhos fremfor andre arvinger berettiget til at udtage fast ejendom, fartøj og andre effekter af boet uden hensyn til, om disses værdi overstiger hans andel af boet, når han er villig til i fornødent fald at give medarvingerne udlæg med de beløb i rede penge, som deres arvelodder efter vurdering udgør.

§ 34. Såfremt ægtefællen skifter med afdødes børn under 21 år og han ikke uden vanskelighed for sin nærings fortsættelse eller hjemmets opretholdelse kan udrede deres arv, kan skifteretten tillade, at arvelodderne henstår hos den efterlevende ægtefælle mod betryggende sikkerhed, indtil hver af arvingerne fylder 21 år.

§ 35. Hvis arveladeren ikke inden for sin testationsret har bestemt andet ved testamente og der ikke af en efterlevende ægtefælle gøres brug af retten efter § 33, stk. 2, kan enhver arving inden for sin arvelod fordre udlæg efter vurdering i boets effekter, bortset fra fast ejendom uden for Grønland. Hus, fartøj eller erhvervs- og arbejdsredskaber kan enhver arving, selv om værdien heraf overstiger hans andel i boet, forlange at udtage mod kontant vederlag i fornødent omfang til de øvrige arvinger.

Stk. 2. Gør flere arvinger krav på samme ting, og er tingen en af de i stk. 1, 2. punktum, nævnte, kan skifteretten, dersom den finder, at én af arvingerne klart bør have fortrin, tillægge denne arving tingen for vurderingssummen. Finder skifteretten, at flere arvinger ville kunne drage nytte af tingen, kan den bestemme, at lodtrækning skal finde sted mellem sådanne arvinger.

Stk. 3. I andre tilfælde afgøres spørgsmålet ved lodtrækning mellem samtlige de arvinger, der gør krav på tingen.

Stk. 4. Værgens påstand på en umyndig arvinges vegne må godkendes af skifteretten.

§ 36. Det skal af skifteretten under skiftet kunne bestemmes, at udlæg af arv til barn født uden for ægteskab efter fader og fæd-

rene frænder begrænses i det omfang, det på urimelig måde skønnes at stride mod efterlevende ægtefælles eller øvrige arvingers tarv, at barnet får del i den efterladte formue.

Stk. 2. Ved skifte efter barn uden for ægteskab kan skifteretten på samme måde begrænse faderens og den fædrene slægts arv.

Stk. 3. Disse bestemmelser finder dog ikke anvendelse, hvis barnet har været optaget i faderens hjem, eller hvis arveladeren ved testamentet har truffet modstående bestemmelse.

Kapitel 8.

Små boer.

§ 37. Skønner skifteretten, at boet er af ganske ringe værdi, finder der ikke skifte sted, men boet udleveres den eller de nærmeste.

§ 38. Hvis boets værdi og beskaffenhed gør det rimeligt og de andre arvingers tarv ikke taler afgørende derimod, kan der tillægges den efterlevende ægtefælle ret til at udtage hus, bohave, fartøj, erhvervs- og arbejdsredskaber og lignende i det omfang, hvori han skønnes at trænge dertil for at opretholde hjemmet eller sit erhverv, selv om der derved tilfalder ham mere, end hans andel i boet udgør.

§ 39. Boede en eller flere af afdødes arvinger sammen med denne, kan skifteretten på begæring udlægge hus, bohave, fartøj, erhvervs- og arbejdsredskaber og lignende til en sådan arving — eller, såfremt der er flere, til disse i fælleseje — efter gældende skik, for så vidt værdien heraf ikke overstiger 4.000 kr., selv om der derved tilfalder disse arvinger mere, end deres arvelod udgør.

Stk. 2. Det i stk. 1 nævnte beløb kan ændres ved en af ministeren for Grønland udfærdiget bekendtgørelse.

§ 40. Den arving, der flytter fra fællesskab oprettet i henhold til § 39, har ikke ret til at forlange andel i dette udlagt, men skifteretten kan tillægge ham løsøregegnstande, der er omfattet af fællesskabet, for så vidt den skønner, at sådanne genstande har en særlig tilknytning til arvingen.

Stk. 2. Skifteretten kan i øvrigt kun opløse grønlandsk fælleseje, når begæring herom fremsættes af samtlige deltagere. Dog kan det ved dom pålægges en deltager, der groft forsømmer de pligter, som følger af fællesskabet, at udtræde af dette.

Kapitel 9.

§ 41. Det skal ved fremlæggelse af dødsattest eller på anden måde godtgøres, at arveladeren er død.

Stk. 2. Om borteblevne gælder reglerne i lov nr. 397 af 12. juli 1946.

§ 42. Loven træder for Vestgrønlands vedkommende i kraft den 1. juli 1964. For Nord- og Østgrønlands vedkommende træffes bestemmelse om tidspunktet for lovens ikrafttræden, eventuelt med fornødne lempelser, ved kongelig anordning.

Stk. 2. Tidspunktet for arveladerens død er, medmindre andet følger af nedenstående regler, bestemmende for, om denne lov eller arveloven af 7. juni 1958 for Grønland skal anvendes.

Stk. 3. Reglerne i kapitel 2 anvendes også på uskiftet bo med livsarvinger, selv om den afdøde ægtefælle er død før lovens ikrafttræden. Dette gælder dog ikke § 7, stk. 3, og § 8.

Stk. 4. Arveretlige retshandler, som ikke opfylder lovens krav med hensyn til habilitet og form, er gyldige, hvis de er oprettet før lovens ikrafttræden og er i overensstemmelse med hidtil gældende ret.

Stk. 5. Ved lovens ikrafttræden ophæves arvelov for Grønland nr. 190 af 7. juni 1958.

Gustav Pedersen.

/ Cl. Munck.